

Likelydende iht. adresseliste

Oslo, 14.01.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/11309

Saksbehandler:

Avgjørelse i klagesak - klage på Fylkesmannen i Vestlands vedtak om tilbaketrekking av tidligere gitte tillatelse etter forurensningsloven til akvakulturproduksjon på lokalitet Husevågøy i Vågsøy kommune

Miljødirektoratet endrer Fylkesmannens vedtak. Vårt vedtak innebærer at Troland Lakseoppdrett AS, Langøylaks AS og Austevoll Melaks AS får en tidsavgrenset tillatelse etter forurensningsloven til produksjon av slakteferdig fisk fra en produksjonssyklus ved lokaliteten Husevågøy i Vågsøy kommune. Det stilles krav om miljøovervåking av blomkålkorallforekomsten nær lokaliteten, og det skal gjennomføres tiltak ved tegn på skade på blomkålkorallforekomsten som følge av utslipp fra lokaliteten. Klager gis delvis medhold.

Vi viser til klage 09.09.2019 på vedtak fattet av Fylkesmannen i Vestland 05.09.2019 om å trekke tilbake tillatelse etter forurensningsloven 20.12.2018 til akvakulturproduksjon på lokaliteten Husevågøy i Vågsøy kommune. Klagen er oversendt fra advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA (nå SANDS) ved advokat Kenneth Steffensen på vegne av de tre oppdrettsselskapene (heretter kalt klager) som fikk tillatelsen inndratt på lokalitet Husevågøy, d.v.s. Troland Lakseoppdrett AS, Langøylaks AS og Austevoll Melaks AS. Klagesaken ble oversendt til direktoratet fra Fylkesmannen i brev 14.10.2019.

Vi viser også til kommentarer fra klager i brev 01.11.2019 til Fylkesmannens klageoversendelse 14.10.2019 og til øvrige dokumenter i saken, herunder kommentarer fra Erling Svendsen som varslet om korallene og klagers tilsvarende til hans henvendelse.

Sakens bakgrunn

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane (nå Vestland) ga i brev 20.12.2018 tillatelse etter forurensningsloven til akvakulturproduksjon med en biomasse på inntil 3120 tonn på lokaliteten Husevågøy i Vågsøy kommune. Tillatelse ble gitt til de tre oppdrettsselskapene Troland Lakseoppdrett AS, Langøylaks AS og Austevoll Melaks AS.

I brev 18.06.2019 varslet Fylkesmannen i Vestland at de vurderte å trekke tillatelsen tilbake. Bakgrunnen var at de tidligere samme måned (07.06.2019) hadde mottatt opplysninger om rike forekomster av blomkålkorall i den bratte fjordsiden på nordsiden av Husevågøy, nær den aktuelle lokaliteten. Forekomsten var dokumentert med bilder tatt ifm. sportsdykking. Fylkesmannen

påpeker at det er lite dokumentert kunnskap om hvordan bløtkoraller som blomkålkorall tåler utslipp fra akvakulturanlegg over tid, men erfaring fra enkeltstudier tyder på en betydelig negativ effekt på koraller som ligger nær akvakulturanlegg. Det vises bl.a. til opplysninger om at en mindre koloni i Møre og Romsdal forsvant i løpet av 3 år etter etablering av et akvakulturanlegg noen hundre meter unna. Virksomhetene ble gitt frist til å komme med eventuelle merknader til varselet innen tre uker.

Den 05.09.2019 vedtok Fylkesmannen å trekke tillatelsen tilbake. Hjemmel for vedtaket var forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1. Fylkesmannen vurderte forekomsten med blomkålkorallskog som var blitt avdekket ved lokaliteten som unik i regional og nasjonal sammenheng på grunn av dens omfattende geografiske utstrekning og høyere individtetthet enn det som er vanlig å finne andre steder langs kysten. Fylkesmannen la også vekt på at blomkålkorall er viktig som habitat og dermed viktig for det biologiske mangfoldet på stedet. De viser til at Rådgivende Biologer gjennom sin kartlegging av forekomsten på sommeren stadfestet funn av tette forekomster av blomkålkorall i den bratteste fjordsida like ved akvakulturanlegget og vestover, og at dette tyder på en sammenhengende forekomst i hele dette området. Fylkesmannen opplyser at det østover fra akvakulturanlegget er mer sporadiske forekomster av blomkålkorall, men at det her til gjengjeld ble gjort funn av hornkoraller.

Fylkesmannen viser til at blomkålkorall ikke har god tåleevne for økt forurensning, og at det er relativt stor fare for transport av forurensning fra anlegget inn mot områdene med blomkålkorall. Det vises bl.a. til en spredningsanalyse for utslipp av organisk materiale fra lokaliteten som Havforskningsinstituttet (HI) har gjennomført, som viser at veggen nærmest anlegget som har en høy tetthet av blomkålkorall vil være utsatt for 5 % av utslippene av organisk materiale fra anlegget. Fylkesmannen viser også til resultater fra HI's forskningsprosjekt i Finnmark hvor blomkålkorall som var satt ut 50 meter fra oppdrettsanlegg viste høy dødelighet i løpet av ett år. Fylkesmannen legger til grunn at det vil være risiko for skade på blomkålkorallene som følge av utslipp fra akvakulturanlegget, og at skaden vil være irreversibel, da blomkålkoraller blir permanent borte når de først er borte. Det vises til at etablering av denne arten er komplisert og tar lang tid.

Fylkesmannen er klar over at vedtaket om tilbaketrekking medfører store ulemper og kostnader for de berørte selskapene, men vurderer at fordelene for miljøet ved å unngå irreversibel skade på en unik korallforekomst er større.

Miljødirektoratet har etter anmodning fra klager gitt Fylkesmannens vedtak utsatt iverksettelse, jf. vårt brev 13.09.2019.

Klagers anførsler

De tre berørte oppdrettsselskapene (heretter kalt klager), representert ved advokat Kenneth Steffensen ved advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA, klager på Fylkesmannens vedtak om tilbaketrekking i brev 09.09.2019. Det anføres at vilkårene for omgjøring etter forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1 ikke er til stede, og at vedtaket bygger på mangelfullt og sviktende faktisk grunnlag. Vedtaket er dessuten klart uforholdsmessig.

Vilkårene for omgjøring av tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18 er ikke til stede

Klager mener det i denne saken ikke foreligger en situasjon der skadene eller ulempene ved utslippene fra anlegget blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelsen ble gitt (jf. forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1). Det anføres at det ikke har fremkommet ny kunnskap i ettertid om påregnelige virkninger av utslipp fra akvakulturanlegg på omgivelsene og utbredelsen av koraller i norske farvann. Det er ifølge klager allment kjent at blomkålkorall er vanlig i bratte bergvegger med sterk strøm, og Fylkesmannen burde dermed være kjent med at det kunne være blomkålkorall ved lokaliteten. Klager mener videre det i verste fall er et mindre område hvor det er risiko for at oppdrett kan påvirke korallene negativt, og viser til at det synes å være enighet om at det er liten risiko for påvirkning lengre unna et oppdrettsanlegg enn 250-300 meter. Det vises videre

til at blomkållkorall hverken er sjelden eller truet men en vanlig forekommende art. Klager mener dette ikke gir grunnlag for å hevde at skadene eller ulempene ved tiltaket er vesentlig større enn ventet da tillatelsen ble gitt.

Klager mener, med henvisning til en dom i Gulating lagmannsrett (LG-1994-313), der en lakseoppdretter fikk tilkjent erstatning for tapt produksjon fordi tillatelsen etter forurensningsloven til å ha oppdrett ble tatt tilbake, at det gjelder følgende krav (ved tilbaketrekking av tillatelse):

- Myndighetene må påvise at vilkårene er til stede for at tillatelsen skal kunne tas tilbake, d.v.s. at det kreves bevis for at det foreligger en vesentlig større påvirkning enn da vedtaket om tillatelse ble truffet
- Krav til grundig saksbehandling og det kvalitative grunnlag for et så alvorlig inngrep, og krav om at mulig avbøtende tiltak/alternative tiltak er grundig vurdert; tilbaketrekking må være siste utvei og kan kun benyttes dersom situasjonen er så akutt og alvorlig at andre tiltak ikke er tilstrekkelig
- Vedtaket må ikke være uforholdsmessig.

Klager mener at en tilbaketrekking av tillatelsen i realiteten vil innebære vern av et område som i gjeldende kystsonenplan er avsatt til akvakulturformål. Det understrekes at vernevedtak må finne sted som ledd i helhetlige vurderinger og avveininger i nasjonal sammenheng, og at de ulike akvakulturmyndighetene, herunder Fylkesmannen, i den løpende myndighetsutøvelsen bør basere seg på allerede fattede vernevedtak.

Vedtaket bygger på mangelfullt og sviktende faktisk grunnlag

Klager mener Fylkesmannen ikke har utredet saken så godt som mulig før vedtak ble truffet. Dette er i strid med forvaltningsloven (fvl.) § 17. Klager mener mangelfull saksutredning i denne saken kan ha virket inn på vedtaket, som igjen kan innebære ugyldighet (fvl. § 41). Det vises også til Fylkesmannens ansvar for å utrede en sak i tråd med naturmangfoldloven § 8 første ledd.

Klager mener Fylkesmannens vedtak er basert på feil faktisk grunnlag når de legger til grunn at blomkållkorallforekomsten ved Husevågøy har en sammenhengende karakter og et omfang som er unikt både regionalt og nasjonalt, samt at det er svært sannsynlig at den vil bli utsatt for negativ påvirkning ved drift av anlegget. Klager mener Fylkesmannen har trukket langt mer vidtrekkende konklusjoner enn det som fremgår av HI's notat 01.07.2019. Det vises bl.a. til det HI skriver om at marint biologisk mangfold er dårlig kartlagt i kystnære farvann og at det derfor er vanskelig å si noe om hvorvidt denne forekomsten er unik for norskekysten. Det vises videre til HI's uttalelse om at de anser det som sannsynlig at blomkållkorall kan påvirkes av utslipp fra oppdrett, men at de har begrenset kunnskap om artens følsomhet. Klager mener videre HI's spredningsberegninger tilsier at veggen nærmest anlegget vil være utsatt for 4-5 % av det årlige utslippet av organisk materiale fra anlegget, ikke 5 % som Fylkesmannen skriver. Klager reagerer også på at Fylkesmannen forutsetter en fremtidig bruk av medikamenter og kjemikalier som de mener er usannsynlig. De kan ikke se det er grunnlag for å betegne forekomsten ved Husevågøy som av "unik nasjonal karakter", idet blomkållkorall finnes på tusenvis av steder langs kysten.

Klager opplyser at selskapene selv tok initiativ til kartlegging av marint naturmangfold ved lokaliteten, utført av Rådgivende Biologer AS, for å få et bedre fagkyndig grunnlag. Basert på ROV-undersøkelsene som ble foretatt 20.06.2019 mener klager det ikke foreligger dokumentasjon på at det dreier seg om et sammenhengende område med koraller. Det vises til at blomkållkorall ble funnet på 7 av 12 transekt, og at det var høyest tetthet ved transekt T-9, ca. 1,5 km fra det planlagte anlegget i ytterkanten av influensområdet.

Oppdrettsselskapene har besørget at et opplegg for overvåking er kommet på plass, med jevnlig inspeksjon med ROV på markerte punkter i forbindelse med produksjon. Forutsetningen har ifølge klager vært at anlegget skal flyttes dersom overvåkingen viser en påvirkning fra anlegget som ikke er miljømessig forsvarlig. Klager opplyser at HI har sagt seg villig til å medvirke til utforming av et

overvåkings- og forskningsprosjekt. I lys av kunnskapsmanglene knyttet til hvordan mykkorall reagerer på eksponering for organisk avfall, mener klager man bør benytte muligheten til å skaffe mer kunnskap fremfor å treffe vedtak basert på antakelser. Førre var-vurderinger er forbeholdt situasjoner hvor det ikke er mulig, eller rimelig, å skaffe et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag ifølge klager.

Klager viser til rapporten fra Rådgivende Biologer hvor det fremgår at hovedstrømretningen iht. strømmålingene tilsier at det meste av partiklene vil føres i østlig retning, vekk fra forekomsten. Det påpekes at spredningsanalyser kan utføres under drift av anlegget, og at det i denne saken er bestilt en profesjonelt utført spredningsanalyse.

Tilbaketrekking av tillatelsen er et uforholdsmessig og svært alvorlig inngrep, som vil true videre drift av selskapene

Det anføres at vedtaket om tilbaketrekking vil påføre selskapene betydelige kostnader og alvorlige ulemper som klart vil overstige fordelene. Det minnes om, med henvisning til Komitebehandlingen i Stortinget av forurensningsloven, at det var en uttrykkelig forutsetning fra lovgivers side at endring (og tilbaketrekking) av tillatelser etter forurensningsloven § 18 ikke må skje dersom dette leder til urimelige og uforholdsmessige resultater. Klager mener det vil være klart uforholdsmessig å påføre selskapene økonomiske tap i hundremillionersklassen, og tap av arbeidsplasser, i en situasjon der det er fare for tap av 50-150 individer (eller ingen) av en vanlig forekommende art. Det opplyses at selskapene står uten utsett-muligheter på egne lokaliteter, sannsynligvis frem til 2020, uten lokaliteten Husevågøy. Dette har sammenheng med et nylig sykdomsutbrudd (ILA-utbrudd) i området hvor lokalitetene som utgjør kjernen i selskapenes produksjon ligger. Klager opplyser at behovet for lokaliteten Husevågøy kan begrunnes både generelt gjennom sårbarhet knyttet til dagens lokalitetsstruktur og konkret gjennom ILA-utbruddet som nå truer selskapenes eksistens. Det opplyses at det allerede er gjort investeringer i utstyr på lokaliteten for 39 millioner kroner, og at det er gjort avtale om levering av smolt til 15 millioner kroner. Produksjonen på lokaliteten Husevågøy er beregnet å utgjøre en verdi på 237 millioner kroner for den aktuelle generasjonen av fisk. Det opplyses at selskapene ikke har andre alternativer steder å sette ut denne smolten, som i verste fall må destrueres som følge av vedtak om å trekke tillatelsen etter forurensningsloven tilbake.

Fylkesmannens vurdering av klagen

Fylkesmannen viser til at opplysningene om at det finnes koraller ved Husevågøy er ny kunnskap for miljøforvaltningen. De understreker at det er søkers ansvar å opplyse om miljøvirkningene av den konkrete søknaden. Fylkesmannen kan kreve flere opplysninger fra søker om noe mangler, men må da ha en konkret mistanke om at det er noe mer å finne. Det hadde de ikke da søknaden ble behandlet.

Fylkesmannen konstaterer at deres vurderinger av både fakta og lovgrunnlag skiller seg klart fra klagers synspunkter og vurderinger. Det gjelder både hvor unik blomkålforekomsten er, hvor sårbare korallene er for påvirkning fra akvakulturanlegg, hvilke typer og mengder forurensning akvakulturanlegget kan ha som kan påvirke korallene, og hvor alvorlig påvirkningen kan bli på kort og lang sikt. De viser til nærmere begrunnelse i sitt vedtak.

Fylkesmannen har vurdert behov og muligheter for å kunne få mer og sikrere kunnskap opp mot tid og kostnader ved å skaffe denne kunnskapen og mulig betydning for utfallet. Da kunnskapsgrunnlaget allerede var såpass klart i klagers disfavør, mente Fylkesmannen det ville være urimelig å pålegge ytterligere undersøkelser og dokumentasjon. Strømmålingene gjennomført ved lokaliteten og HI's enkle spredningsmodell ga Fylkesmannen et godt nok bilde av at utslippene på lokaliteten under ulike, påregnelige strømforhold ville kunne påvirke både mot øst og vest, og at en del av de partikulære utslippene ville kunne nå inn til korallene som var påvist i veggen. Uten mer kunnskap om strømbildet inn mot veggen og om hvor mye blomkållorallene tåler, vurderte Fylkesmannen at en litt mer nøyaktig modellering av tilførselsmengdene ville tilføre lite nytt.

Modellberegningene ville uansett ikke kunne si noe om andre utslipp fra anlegget i oppløst form (næringsstoff, legemidler, kjemikalier), der det vil være andre mekanismer enn tilslammingseffekten som kan skade eller drepe korallene.

Fylkesmannen vurderer at kunnskapshullene ikke lar seg tette på en enkel og hurtig måte, samtidig som tilgjengelig kunnskap gir grunn til bekymring for at også kortvarig påvirkning kan ha stor og irreversibel effekt på korallene. Så lenge en ikke vet hvorfor blomkållkorallene nære akvakulturanlegg i Møre og Romsdal forsvant så brått på 1990-tallet, og hvilke mekanismer som gjør at en ikke finner blomkållkoraller tett ved andre akvakulturanlegg som HI nå undersøker, mener Fylkesmannen risikoen ved å vente og se mens forskerne overvåker er høy.

Fylkesmannen viser til at mange av momentene i klagen ble spilt inn som merknader før vedtaket ble truffet, og dermed allerede er vurdert. Fylkesmannen finner ikke grunnlag for å endre sitt vedtak, og sender klagen til Miljødirektoratet for behandling.

Supplerende merknader fra klager

I brev 1.11.2019 har advokat Kenneth Steffensen på vegne av de berørte oppdrettsselskapene kommentert Fylkesmannens oversendelsesbrev og presentert nye opplysninger i saken.

Det opplyses at det er satt ut ca. 450 000 smolt på lokaliteten, som utgjør 50 % av planlagt utsett og ca. 1/3 av det antall smolt som er lagt til grunn i godkjent driftsplan. Selskapene ønsker å produsere denne fisken til slaktevekt på ca. 4-6 kg, som innebærer at fisken mot slutten av produksjonssyklusen vil utgjøre ca. 2/3 av maksimalt tillatt biomasse på lokaliteten.

Asplan Viak har på oppdrag fra Langøylaks AS gjort en ny modellering av spredning av slam fra oppdrettsanlegget. Rapporten datert 31.10.2019 følger vedlagt klagers brev av 1.11.2019. Modelleringen fra Asplan Viak er ifølge klager utført med langt høyere oppløsning enn modelleringen utført av HI og som er presentert i saken tidligere. Resultatene viser ifølge klager at partiklene fra oppdrettsanlegget vil treffe sjøbunnen andre steder enn der blomkållkorallene er lokalisert. Det vises til at i det verste scenario, hvor det er tatt utgangspunkt i en synkehastighet på 2,1 cm/s, resulterer beregningene i at 0,17 % av slammet ender opp innenfor hele korallområdet og 0,08 % ender innenfor hovedområdet. Klager mener resultatene fra Asplan Viaks rapport underbygger den oppfatning at det er svært lite sannsynlig at utslipp fra oppdrettsanlegget vil skade korallene. De finner det videre vanskelig å forholde seg til at Fylkesmannen uten noen form for dokumentasjon eller undersøkelser desavuerer betydningen av de beregninger/modelleringer som er utført av HI og Asplan Viak knyttet til organisk materiale, ved å henvise til at utslipp i oppløst form kan skade eller drepe blomkållkorallene. Myndighetene kan etter klagers syn ikke bygge et vedtak om tilbaketrekking på mer eller mindre generelle slutninger om at andre typer ellers lovlig utslipp kan skade eller drepe korallene.

Klager opplyser at de på tross av dette har tatt initiativ overfor HI for å medvirke til et forskningsprosjekt. Videre har Rådgivende biologer allerede igangsatt et overvåkingsprogram som tidligere bebudet. Det er fastsatt representative observasjonspunkter der blomkållkorallene kan observeres over tid, og det er gjennomført ROV-filming på disse punktene før fisk ble satt i sjø. Rapport fra Rådgivende Biologer AS om overvåking av blomkållkorallforekomsten ved Husevågøy, datert 31.10.2019, er vedlagt ovennevnte brev av 1.11.2019.

Klager mener det er for snever tilnærming av Fylkesmannen, når vurderingen kun knyttes opp mot forurensningsloven § 18. Klager mener akvakulturloven må anses som *lex specialis* på området, og at også forurensningsmyndighetene må se på lovgivningen som en helhet. Forurensningsmyndigheten opptre etter klagers syn lovstridig dersom de trekker tilbake en utslippstillatelse for en oppdrettslokalitet uten at dette skjer etter koordinert saksbehandling med Fiskeridirektoratets regionkontor. Sistnevnte er delegert myndighet etter akvakulturloven § 9 første ledd e), som slår fast at det er adgang til å trekke tilbake akvakulturtillatelsen når en av sektortillatelsene er falt bort. Det understrekes at dette er en "kan"-regel, og klager anfører at en plikt til samlet opptreden

mellom myndighetene må anses å følge av at tillatelsessystemet for akvakulturnæringen må ses som et helhetlig reguleringsystem og ikke kun som et sett av ulike selvstendige tillatelser. Klager viser til akvakulturloven § 8 som uttrykk for dette. Etter klagers syn er samlet opptreden også nødvendig for å unngå en uakseptabel situasjon ved at forurensningsmyndigheten trekker tilbake den tillatelse de har gitt, mens Fiskeridirektoratet ikke trekker tilbake tillatelsen etter akvakulturloven fordi fiskerimyndighetene ikke ønsker å bruke sin kompetanse etter akvakulturloven § 9 første ledd e).

Det vises videre til akvakulturloven § 14, som klager mener er en enda mer spesialisert bestemmelse for den aktuelle situasjonen hvor det er konflikt mellom oppdrett og akvatiske organismer. Etter klagers syn er forarbeidene til § 14 relevante i enhver situasjon hvor man vil gripe inn i bruken av en lokalitetstillatelse av miljøhensyn. Forarbeidene viser etter klagers syn at lovgiver har vurdert en situasjon som er svært lik den ved Husevågøy og har foreslått at det legges opp til en forsiktig utvikling av oppdrettsvirksomheten samtidig som det samles inn kunnskap om eventuelle påvirkninger.

Klager anfører også at Fylkesmannen har anvendt føre var-prinsippet i naturmangfoldloven feil når de med henvisning til dette prinsippet mener de ikke kan tillate og initiere et overvåkingsprogram.

Miljødirektoratets vurdering

Klager anses for å ha rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28, og for å ha fremsatt klagen innen utløpet av klagefristen, jf. forvaltningsloven §§ 29-30.

Miljødirektoratet kan som klageinstans prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34.

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved avgjørelsen. Forurensningsmyndigheten skal også vurdere om kravene i vannforskriften er til hinder for at det kan gis tillatelse.

Forurensningsmyndigheten kan etter forurensningsloven § 18 oppheve eller endre vilkårene i en tillatelse gitt etter loven eller forskrift i medhold av loven, eller sette vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake dersom nærmere angitt vilkår er oppfylt. Fylkesmannen har trukket tillatelsen tilbake med hjemmel i § 18 første ledd nr. 1, som gir slik hjemmel dersom det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt. I vurderingen etter første ledd skal det tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre, jf. § 18 fjerde ledd. Omgjøring av tillatelse, og da særlig fullstendig tilbakekall, er et inngripende tiltak som kan få store konsekvenser for den det gjelder og som har innrettet seg i tiltro til en gitt tillatelse. Hensynet til forurenseren vil på bakgrunn av dette tillegges større vekt i en omgjøringssak enn ved en ordinær søknad om tillatelse.

Vurdering etter vannforskriften

Lokaliteten Husevågøy er lokalisert i vannforekomsten Vågsfjorden. Ifølge nettstedet Vann-nett er vannforekomsten klassifisert som beskyttet kyst/fjord, med moderat oppholdstid for bunnvann. Økologisk tilstand er vurdert som god. Som påvirkningsfaktorer oppgis utslipp fra kommunalt avløp, utslipp fra spredt bebyggelse og utslipp fra akvakultur, alle med liten grad av påvirkning. Miljødirektoratet vurderer på bakgrunn av dette at utslipp fra omsøkt akvakulturanlegg ikke medfører risiko for nedklassifisering av vannforekomsten i strid med vannforskriften § 4. Vannforskriften anses dermed ikke å være til hinder for etablering av anlegget.

Vi vil nedenfor gå nærmere inn på klagers anførsler.

Faktum i saken og anvendelsen av føre var-prinsippet

Klager har anført at vedtaket bygger på mangelfullt og sviktende faktisk grunnlag. Fylkesmannen har etter klagers syn ikke oppfylt sin utredningsplikt, jf. forvaltningsloven § 17.

I henhold til forvaltningsloven § 17 skal forvaltningsorganet påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. I saker som berører naturmangfold utfylles bestemmelsen av naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget), hvor det bl.a. heter at "*Offentlige beslutninger som berører naturmangfold skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.*" Som det også fremgår av Klima- og miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven kapittel II, er hovedregelen at § 8 ikke stiller krav om innhenting av ny kunnskap. Hvis eventuell foreliggende kunnskap i form av utredninger, rapporter eller lignende ikke er gjort søkbar i en database, vil man normalt heller ikke kreve at forvaltningsorganet leter frem slike utredninger eller rapporter.

Blomkållkorallforekomsten var ikke registrert i databasen Naturbase, hvor informasjon om viktige forekomster som dette skal registreres og kartfestes. Det kom heller ikke inn noen uttalelser om denne forekomsten ifm. at kommunen la søknaden ut til offentlig ettersyn. Vi kan ikke se at Fylkesmannen basert på informasjonen som forelå på vedtakstidspunktet burde ha forutsett at det fantes en blomkållkorallforekomst av det omfang og karakter som det her er snakk om nær lokaliteten. Miljødirektoratet er enig med Fylkesmannen i at forurensere har et selvstendig ansvar for å ha oversikt over miljøkonsekvensene av egne utslipp, og er ikke enig med klager i at Fylkesmannen kan lastes for at forekomsten av blomkållkorall ikke var kjent og del av beslutningsgrunnlaget da tillatelse ble gitt.

Det er betydelig usikkerhet i denne saken som følge av mangelfull kunnskap og dokumentasjon på flere områder. Når det gjelder tilgjengelig kunnskap om blomkållkorall og potensielle skadeeffekter ved påvirkning fra utslipp fra akvakulturanlegg, viser vi til Havforskningsinstituttets (HI's) notat fra 2019: "*Kunnskapsstatus blomkållkorallforekomst ved Husevågøy*". Her fremgår bl.a. at:

- Det er usikkert hvilken art blomkållkorall som befinner seg ved Husevåg. De to artene som er registrert i Artsdatabanken med funn i Norge er begge vurdert som livskraftig.
- Blomkållkorall er ikke sjelden langs kysten, men opptrer vanligvis i mindre flekker på omlag 100 m² med høy tetthet (Finnmark) eller som sparsomt fordelte individ innimellom andre arter.
- Blomkållkoraller inngår i naturtypen hardbunnskorallskog, som er vurdert som nær truet i Norsk Rødliste for naturtyper.
- Da marint biologisk mangfold er mangelfullt kartlagt i kystnære farvann er det vanskelig å si om denne forekomsten er unik for norskekysten. Men på bakgrunn av kontakt HI har hatt med andre firmaer som utfører kartlegging samt egne undersøkelser av hardbunn i Hordaland, mener de man kan anta at blomkållkorallskogen ved Husevågøy er unik i norsk sammenheng. Dette er basert på den omfattende geografiske utstrekningen med høy tetthet av individ.
- HI anser det som sannsynlig at blomkållkorall kan påvirkes av utslipp fra oppdrett, men har begrenset kunnskap om artens følsomhet. De har gjort undersøkelser ved 4 oppdrettsanlegg i Finnmark hvor det er funnet høy tetthet av blomkållkorall, og et generelt mønster er at det blir mindre av arten når de nærmer seg oppdrettsanleggene og at de forsvinner helt når man kommer nærmere enn 250-300 meter. De viser også til foreløpige resultater fra transplantasjonsstudier i Finnmark som viser høy dødelighet hos blomkållkorall som var plassert 50 meter fra anlegget i ett år.
- Hardbunnskorallskog kan påvirkes av store mengder organiske materiale slik som fra akvakultur. Også legemidler tilsatt fôret eller brukt som bademidler kan påvirke organismer. Hydrogenperoksid brukt som bademiddel kan ha en effekt og kobber fra nøter og fôr kan være giftig for organismer.

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det ifølge naturmangfoldloven § 9 tas sikte på å unngå mulig vesentlig

(alvorlig eller irreversibel) skade på naturmangfoldet. Om en skade er "vesentlig" avhenger av en konkret vurdering av blant annet hvor omfattende virkningene vil bli, om skaden er varig eller forbigående og hvor truet eller på annen måte verdifullt naturmangfoldet som kan bli utsatt for skade er. Skaden vil lettere anses som vesentlig ved skade på truet eller nær truet natur. For naturtyper vil ødeleggelse av forekomster i de fleste tilfeller være irreversibel, og dermed ofte vesentlig (jf. Klima- og miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven kapittel II).

Basert på tilgjengelig kunnskap mener Miljødirektoratet det bør legges til grunn at blomkållkorallforekomsten ved Husevåg kan være unik i norsk sammenheng. Vi legger også til grunn at blomkållkoraller som eventuelt blir utsatt for utslipp fra anlegget sannsynligvis vil bli negativt påvirket, avhengig av omfang og varighet av påvirkningen. Eventuell skade som innebærer at korallene dør i et omfang som påvirker forekomstens unike karakter mener vi bør anses som irreversibel, i lys av korallenes lave veksthastighet og tiden det vil ta før forekomsten eventuelt bringes tilbake til opprinnelig tilstand. Selv om blomkållkorall er vanlig som art, kan blomkållkorallforekomsten ha betydning for det biologiske mangfoldet ved å være habitat for andre arter. Uten at det er gjort en nærmere kartlegging og vurdering av forekomsten og hvilke arter som befinner seg her er det vanskelig å vurdere dens økologiske betydning, men forekomstens antatte unikheter tilsier etter vår vurdering at det bør tas høyde for at den kan ha en viktig betydning for det biologiske mangfoldet.

Vi har også merket oss at det ble oppdaget hornkoraller ved to av transektene i forbindelse med Rådgivende Biologers kartlegging av blomkållkorallforekomsten. De opplyser at tettheten imidlertid er lav, og at små grupper hornkoraller er spredt over et større område.

Hvor stor betydning føre var-prinsippet bør få i en konkret sak, avhenger av hvor sannsynlig det er for at vesentlig skade vil oppstå. Ved stor sannsynlighet for vesentlig skade, vil føre var-prinsippet medføre at man legger til grunn at det vil oppstå skade på naturmangfoldet selv om det ikke kan konstateres sannsynlighetsovervekt for at slik skade vil inntre. Hvis det er mindre sannsynlighet for vesentlig skade, vil virkningene for natur tillegges noe mindre vekt enn man ville gjort ved sikker kunnskap (jf. Klima- og miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven kapittel II).

Hvor stor risikoen er for at det skal oppstå vesentlig skade på blomkållkorallforekomsten ved Husevåg vil i første rekke avhenge av hvor sannsynlig det er at utslipp fra anlegget blir transportert bort til og avsatt over korallene. Avstanden mellom akvakulturanlegget og korallforekomsten ser ut til å være omlag 100 meter på det nærmeste. Det er gjort 2 modellberegninger av partikkelspredningen fra anlegget. HI har gjort en grovmasket beregning som tilsier at ca. 4-5 % av partiklene spres og avsettes i den bratte veggen nær anlegget med høyest tetthet av koraller. Asplan Viak har på oppdrag fra klager gjort en ny modellberegning av partikkelspredningen hvor de opplyser å ha benyttet en høyere oppløsning enn i HI's modellering. Her konkluderes det med at 0,17 % av slammet fra anlegget ender opp innenfor hele korallområdet og 0,08 % ender opp innenfor hovedområdet med tette koraller i et verste scenario. Miljødirektoratet vil bemerke at modellberegninger alltid vil være beheftet med usikkerhet. Asplan Viak har gjort spredningsberegninger med høyere oppløsninger enn det som er benyttet ved HI's beregninger, men det er ingen nye strømdata som ligger til grunn. Beregningene opplyses å være gjort på bakgrunn av strømmålinger i 2017. Strømmålinger gjort over en kort periode (normalt 1 mnd.) er beheftet med betydelig usikkerhet da strømningsmønstret kan variere gjennom et år. Vi har imidlertid merket oss at strømmålingene i 2017 og 2018 viser en hovedvekt av strøm mot øst, og at begge spredningsberegningene viser spredning av partikler både mot øst og vest. De to spredningsberegningene konkluderer imidlertid noe ulikt mht. hvor stor andel av partiklene som vil bli transportert inn mot den bratte veggen med blomkållkorall.

Som det fremgår av både Fylkesmannens vurdering og HI's rapport kan også andre utslipp fra akvakulturanlegg enn organiske partikler påvirke korallforekomsten negativt. Vi registrerer at Vitenskapelig råd for lakseforvaltning konkluderer med at lakselus er en vesentlig trusselfaktor for villaks i Sogn og Fjordane, og at lokaliteten Husevågøy ligger i produksjonsområde 4 som i trafikklyssystemet for videre vekst i akvakulturproduksjonen har rød farge pga. for stor

lusebelastning på vill anadrom fisk (jf. bl.a. Fylkesmannens uttalelse til fylkeskommunen 20.12.2019 som grunnlag for vedtak om tildeling etter laksetildelingsforskriften). Det synes på bakgrunn av dette ikke usannsynlig at det kan oppstå et behov for å avluse fisk i oppdrettsanlegget, og at det i den forbindelse kan bli behov for bruk av lusemidler. Tilsvarende synes det vanskelig å kunne utelukke at det kan bli behov for bruk av andre medikamenter dersom det oppstår annen sykdom på fisken. Vi har imidlertid merket oss at klager mener det er usannsynlig med en fremtidig bruk av medikamenter og kjemikalier slik Fylkesmannen har lagt til grunn.

Miljødirektoratet er ikke enig med klager i at Fylkesmannen har lagt feil fakta til grunn for sitt vedtak og heller ikke i at saken ikke var tilstrekkelig utredet før vedtak ble truffet. Fylkesmannen har lagt tilgjengelig kunnskap til grunn for sitt vedtak, og vi enig med Fylkesmannen i at føre var-prinsippet kommer til anvendelse i denne saken.

Grunnvilkårene i forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1

Klager har anført at det ikke foreligger et tilfelle her der "det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt", jf. forurensningsloven § 18 nr. 1. Vilklårene for omgjøring av tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18 er etter klagers syn da ikke til stede.

Miljødirektoratet vurderer dette annerledes enn klager. Kunnskapen som nå har kommet frem om at det befinner seg en forekomst av blomkållkorall ved lokaliteten Husevåg som kan antas å være unik i norsk sammenheng på grunn av sin størrelse og tetthet av blomkållkorall, har etter vår vurdering stor betydning for saken. Det er liten tvil om at Fylkesmannens saksbehandling ville fått et annet utfall dersom forekomsten var kjent da søknaden om tillatelse ble behandlet. Det er kunnskapsmangler både knyttet til hvor følsom blomkållkorallene er for påvirkning fra utslipp fra akvakultur, og i hvilken grad utslippet fra anlegget vil bli transportert bort til og avsatt over blomkållkorallforekomsten. Vurderingene av forekomstens antatt unike karakter, samt erfaringer fra Havforskningsinstituttets prosjekter i Finnmark som indikerer at blomkållkorall ikke trives nær oppdrettsanlegg, gir etter vår vurdering likevel tilstrekkelig grunnlag for å vurdere skaden eller ulempene ved tiltaket som vesentlig større eller annerledes enn det som var ventet da tillatelsen ble gitt.

Når det gjelder dommen i Gulating lagmannsrett fra 1994 som klager viser til (LG-1994-313), ser vi annerledes enn klager både på hva som kan utledes av dommen og hvilken vekt som kan legges på resultatet i dommen i saken her. Klager mener for det første at dommen kan tas til inntekt for at det gjelder et krav om bevis for at det foreligger vesentlig større påvirkning enn det som ble lagt til grunn da vedtaket om tillatelse ble truffet. Til dette bemerker vi at forurensningsloven er ment å verne miljøet både mot inntruffet skade/ulempe og fare for skade/ulempe, jf. blant annet forurensningsloven § 7. Dette må også legges til grunn ved anvendelsen av § 18. Det kan etter vår vurdering ikke kreves at det kan påvises skade eller ulempe som allerede er inntruffet for at § 18 første ledd nr. 1 skal komme til anvendelse, og det kan heller ikke kreves sikker kunnskap om at det vil inntreffe slik skade/ulempe. Dette støttes av føre var-prinsippet inntatt i naturmangfoldloven § 9, hvorefter mangel på sikker kunnskap ikke skal hindre at det fattes vedtak dersom det er risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

Hva gjelder tolkningen av hva som ligger i kriteriet om hva som var "ventet" da vedtak ble truffet og hva som kan kreves av forurensningsmyndighetenes saksbehandling, mener vi dagens rettstilstand tilsier at forurensningsmyndighetene skal kunne bygge på den kunnskapen som er kjent og tilgjengelig for myndigheten på vedtakstidspunktet, jf. også omtalen av naturmangfoldloven § 8 over. Fylkesmannen har lagt tilgjengelig kunnskap til grunn for sitt vedtak, og naturmangfoldlovens krav til kunnskapsgrunnlag var dermed oppfylt etter vår vurdering. Saken som ble behandlet i Gulating lagmannsrett i 1994 er heller ikke direkte sammenlignbar med saken her hva gjelder tilgjengelig bakgrunnskunnskap. Saken gjaldt krav om erstatning etter et vedtak om tilbaketrekking av en tillatelse etter forurensningsloven, da det viste seg at resipienten på grunn av dårlig vannutskifting og problemer med oksygensvinn i bunnvannet ikke tålte de økte utslippene. Her

mente retten at forurensningsmyndigheten burde ha forutsett disse problemene da tillatelse ble gitt, da utfordringer med dårlig vannutskifting er et kjent problem i terskelfjorder slik det her var snakk om. Miljødirektoratet mener som nevnt over at det ikke foreligger tilsvarende allment kjent kunnskap som innebærer at det er rimelig å forvente at Fylkesmannen burde forutsett at det kunne befinne seg en forekomst av blomkållkorall av den karakter som er funnet ved Husevåg.

Miljødirektoratet vurderer det slik at betingelsene for omgjøring etter forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1 er til stede i saken her. Når det gjelder vurderinger av hvorvidt det er nødvendig å trekke tillatelsen tilbake eller om omgjøringen kan gjøres mindre omfattende, jf. § 18 første og fjerde ledd, kommer vi tilbake til dette avslutningsvis i våre vurderinger.

Forholdet til annen lovgivning og forurensningsmyndighetens kompetanse

Hva gjelder klagers anførsler knyttet til forholdet til akvakulturloven vil vi bemerke følgende: Tillatelse fra Fylkesmannen etter forurensningsloven er en forutsetning for drift av akvakulturvirksomhet, jf. forurensningsloven § 7, jf. 11, og akvakulturloven § 6. Vurderingen av om tillatelsen skal omgjøres må da også gjøres på bakgrunn av forurensningslovens hjemmel for dette, jf. forurensningsloven § 18. Selv om også fylkeskommunen/Fiskeridirektoratet har anledning til å vektlegge hensynet til miljø i vedtak etter akvakulturloven, er det ingen holdepunkter for at lovgiver gjennom akvakulturloven har ment å begrense forurensningsmyndighetenes kompetanse i så måte. Tvert imot følger det av lovens system at forurensningsmyndigheten skal ha en selvstendig rolle i vurderingen av hvorvidt drift av akvakultur anses miljømessig forsvarlig, ved at særskilt tillatelse etter forurensningsloven er påkrevet. Vi kan heller ikke se at akvakulturloven § 14 innebærer noen begrensning av forurensningsmyndighetens kompetanse i vurderingen av om tillatelse etter forurensningslovens § 11 bør eller ikke bør gis, og tilsvarende om det er grunnlag for å omgjøre en gitt tillatelse.

Vi er selvsagt innforstått med at søknadsprosessen i akvakultursaker legger opp til en samordning mellom de involverte myndighetene, men dette endrer ikke de enkelte myndighetenes kompetanse og ansvar. Det er forurensningsmyndigheten som kan og skal vurdere spørsmålet om hvorvidt tillatelse etter forurensningsloven skal gis og eventuelt omgjøres. I saker hvor en av tillatelsene nevnt i § 6 første ledd d) trekkes tilbake har fiskerimyndigheten hjemmel i § 9 første ledd e) til å trekke sin tillatelse tilbake. Det fremgår for øvrig av dokumenter på saken at det har vært dialog mellom Fylkesmannen og fiskerimyndigheten i forkant av Fylkesmannens vedtak (jf. Fylkesmannens notat 03.07.2019 med notater fra skypemøte 28.06.2019 om korallfunn ved lokalitet Husevågøy, hvor representant(er) fra fylkeskommunen, Fiskeridirektoratet og HI var til stede i tillegg til Fylkesmannen).

Vi er heller ikke enig i klagers anførsel om at tilbaketrekking av tillatelsen i realiteten vil innebære vern av et område som er avsatt til akvakulturformål i gjeldende kystsoneplan. Et vedtak for å hindre forurensende utslipp som kan medføre skade på viktig naturmangfold, kan ikke sidestilles med et vernevedtak som også vil ha som formål å beskytte mot annen skadelig påvirkning enn forurensning. Fylkesmannen har ikke gått ut over sin myndighet etter forurensningsloven ved å treffe et vedtak begrunnet med risiko for forurensningsskade.

Omgjøringens betydning for forurensningen, jf. forurensningsloven § 18 fjerde ledd

Klager har anført at tilbaketrekking av tillatelsen er uforholdsmessig og urimelig, da selskapene påføres betydelige ulemper som etter klagers oppfatning klart overstiger fordelene som oppnås ved omgjøring.

Klager har opplyst at de ikke har alternative lokaliteter for utsett av smolt høsten 2019, og at et vedtak om tilbaketrekking av tillatelsen til Husevågøy derfor vil påføre dem store økonomiske tap. Klager mener vedtaket er urimelig og uforholdsmessig, da den beste løsningen etter deres syn ville

være å kombinere oppdrett med overvåking og forskning, med sikte på å både avdekke mulige skadevirkninger i tide og å vinne ny og nyttig kunnskap.

Miljødirektoratet har forståelse for at et vedtak om tilbaketrekking på et tidspunkt hvor anlegget allerede var etablert og klart til å tas i bruk oppleves som tyngende for oppdretter, og at det er utfordrende å finne alternative utsettsmuligheter på kort tid. Vi registrerer av dokumenter på saken at muligheten for å kunne ta i bruk alternative lokaliteter har vært et tema i møte mellom Fylkesmannen og bl.a. fylkeskommunen og Fiskeridirektoratets regionkontor, og at det ble enighet om å sjekke nærmere hvilke lokaliteter som har høstutsett i 2019 og som dermed kunne være aktuelle (jf. Fylkesmannens notat 3.7.2019 med notater fra skype-møte 28.07.2019). Vi har fått opplyst fra fylkeskommunen at de tok kontakt med de ansvarlige for de 3 lokaliteter som ifølge Fiskeridirektoratets regionkontor og Mattilsynet hadde høstutsett 2019 for å sjekke ev. muligheter for å sette ut fisken her istedenfor ved Husevågøy, men at dette ikke førte frem. Vi har videre fått opplyst fra Fiskeridirektoratets regionkontor at de har vært i kontakt med varaordfører i Vågsøy kommune om eventuelle muligheter for å finne en egnet erstatningslokalitet i kommunen, men at dette ikke førte frem. Et arbeid med å få godkjent en ny lokalitet ville tatt tid og ville derfor ikke innebåret noen løsning høsten 2019.

Forurensningsloven § 18 første ledd gir hjemmel til å oppheve eller endre vilkårene i tillatelse etter loven eller forskrift i medhold av loven, eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake. Som det fremgår av forurensningsloven § 18 fjerde ledd skal det i vedtak om omgjøring eller endring av en tillatelse tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper en endring eller omgjøring forøvrig vil medføre. Forurensningsmyndighetens avgjørelse av omgjøringsspørsmålet etter § 18 nr. 1 vil dermed avhenge av et konkret skjønn, der utgangspunktet vil være hva som anses nødvendig for å unngå vesentlig skade på blomkållkorallforekomsten uten at dette påfører oppdretter større ulemper enn nødvendig.

Avsluttende vurderinger og konklusjoner

Som beskrevet over er det betydelig usikkerhet på flere punkter i saken her. Basert på tilgjengelig kunnskap mener Miljødirektoratet det bør legges til grunn at den aktuelle blomkållkorallforekomsten er unik i norsk sammenheng. Vi legger også til grunn at blomkållkoraller som eventuelt blir utsatt for utslipp fra anlegget sannsynligvis vil bli negativt påvirket, avhengig av omfang og varighet av påvirkningen. Eventuell skade som innebærer at korallene dør i et omfang som påvirker forekomstens unike karakter mener vi bør anses som irreversibel, i lys av korallenes lave veksthastighet og tiden det vil ta før forekomsten eventuelt bringes tilbake til opprinnelig tilstand. Miljødirektoratet finner på bakgrunn av dette ikke å kunne tillate permanent drift på lokaliteten på vilkår om overvåking og forskning slik klager ønsker. Mangelfulle kunnskaper om mulige langtidseffekter ved påvirkning fra oppdrett, samtidig som HI's undersøkelser i Finnmark tilsier at blomkållkorall ikke trives nær oppdrettsanlegg, innebærer etter vår vurdering at det her i tråd med føre var-prinsippet bør legges stor vekt på risikoen for vesentlig skade på en sannsynligvis unik blomkållkorallforekomst. Lokaliteten er derfor etter vår vurdering ikke egnet for oppdrettsvirksomhet på permanent basis.

Miljødirektoratet har likevel ut fra en samlet vurdering, hvor klagers situasjon er hensyntatt i tråd med forurensningsloven § 18 fjerde ledd, kommet til at det kan gis en tidsavgrenset tillatelse til oppdrett på lokaliteten Husevågøy for produksjon av en produksjonssyklus. Vi viser i den forbindelse til Klima- og miljødepartementets veileder til naturmangfoldloven kapittel II hvor det bl.a. heter: *"Hvis det stilles vilkår om etterundersøkelser, overvåking m.v., kan slike vilkår i noen tilfeller redusere risikoen for skade og dermed betydning av føre-var-prinsippet i en konkret sak. En forutsetning for dette er at den potensielle skaden er reversibel og at forvaltningsorganet har adgang til å omgjøre eller tilpasse vedtaket hvis man får faktisk kunnskap om negativ effekt på naturmangfold. Eventuell skade må altså kunne forhindres eller repareres i etterkant hvis betydningen av føre-var-prinsippet skal reduseres. Omgjøring av vedtak i den forstand at et forvaltningsorgan trekker tilbake en tillatelse, er nok ikke veldig praktisk, men i mange tilfeller kan det være aktuelt å tilpasse tillatelsen eller stille ytterligere vilkår om driftsmetoder m.v."*

Vårt vedtak er slik vi vurderer det i tråd med dette. I saken her vurderer vi det slik at risikoen for vesentlig skade ved drift i en begrenset periode kan reduseres ved nøye overvåking, og at man ved rask handling dersom overvåkingen viser tegn til skade på blomkållkorallforekomsten vil kunne unngå irreversibel skade.

Vi har merket oss opplysningene klager har gitt om at biomassen ved anlegget vil bli maksimalt 2/3 av tillatt MTB på 3120 tonn i inneværende produksjonssyklus og at det skal gjennomføres miljøovervåking. Det er viktig at miljøovervåkingen har et omfang og innhold som gjør det mulig å avdekke eventuell skade på et tidlig tidspunkt, og vi tar derfor inn et vilkår om at det skal utarbeides en plan for miljøovervåkingen som skal godkjennes av Fylkesmannen. Vi ser bl.a. behov for at det etableres flere transekter for overvåking der hvor blomkållkorallene antas å være mest utsatt for påvirkning for utslipp fra anlegget, og at det deltar en biolog under filmingen og tolking av resultatene. Resultater av overvåkingen skal sendes Fylkesmannen sammen med en fagkyndig vurdering av uavhengig konsulent så snart de foreligger. Ved tegn på skade på korallforekomsten plikter selskapene å straks varsle Fylkesmannen om dette, og å oversende forslag til tiltak. På bakgrunn av anbefaling fra Fylkesmannen vil Miljødirektoratet ved behov kunne pålegge selskapene å gjennomføre tiltak og om nødvendig kreve stans av driften.

Klager gis etter dette delvis medhold i sin klage. Det gis en tidsavgrenset tillatelse til oppdrett ved lokaliteten Husevågøy for produksjon av én produksjonssyklus.

Vedtak

Miljødirektoratet endrer Fylkesmannens vedtak av 05.09.2019 om tilbaketrekking av tillatelse etter forurensningsloven til akvakulturproduksjon på lokaliteten Husevågøy. Vårt vedtak innebærer at Selskapene Troland Lakseoppdrett AS, Langøylaks AS og Austevoll Melaks AS får en tidsavgrenset tillatelse etter forurensningsloven til akvakulturproduksjon på lokaliteten Husevågøy. Det gjøres følgende endringer i Fylkesmannens tillatelse av 20.12.2018:

- Tillatsens pkt. 1. Ramma for løyvet. Følgende tillegg tas inn: "Løyvet er avgrensa til produksjon av slaktemoden fisk frå eitt utsett."
- Tillatsens pkt. 3.1 Utsleppsmengder. Følgende tillegg tas inn i forlengelsen av 4. avsnitt: "Utslepp av legemiddel på lokaliteten skal så langt som råd unngås. Om dette likevel blir naudsynt skal det gjerast miljøovervaking av eventuelle effektar på blomkållkorallforekomsten. Program for overvaking i samband med utslepp av legemiddel skal være avklart med Fylkesmannen på førehand (jf. pkt. 13.2)."
- Tillatsens pkt. 13.1 Krav til miljøtilstand. Følgende tillegg tas inn i et nytt 6. avsnitt: "Blomkållkorallforekomsten skal ikkje bli nevneverdig påverka av utslepp frå anlegget. Ved tegn på skade skal oppdrettselskapa straks varsle Fylkesmannen om dette og komme med forslag til tiltak. Miljødirektoratet kan i samråd med Fylkesmannen gje pålegg om tiltak og om naudsynt kalle løyvet attende av omsyn til blomkållkorallforekomsten."
- Tillatsens pkt. 13.2 Krav til overvaking. Følgende tillegg tas inn i et nytt 3. avsnitt: "Blomkållkorallforekomsten som er påvist i nærleiken til anlegget skal overvakast for å avdekke eventuell skade av utslepp frå anlegget. Overvakinga skal gjerast av uavhengig og kompetent organ. Forslag til plan for denne overvakinga skal sendast snarest, og seinast 4 veker etter at dette vedtaket er motteke, til Fylkesmannen for godkjenning."
- Tillatsens pkt. 14.3: Denne bestemmelsens avsnitt om nedlegging eller lengre driftsstans endres til: "Nedlegging. Ved tillatsens utløp skal den/dei ansvarlege syte for at anleggsområdet og eventuell landbase vert sett i miljømessig tilfredsstillande stand igjen. Den/dei ansvarlege skal sørgje for at fôr, kjemikal/legemiddel, produksjonsutstyr og avfall (inkludert ensilasje og død fisk) vert teke hand om på forsvarleg måte, mellom anna skal farleg avfall handterast i samsvar med gjeldande forskrift²¹. Dei tiltaka som vert gjennomførte skal

rapporterast til Fylkesmannen innan 3 månader etter nedlegginga. Rapporten skal også innehalde dokumentasjon av disponeringa av kjemikalierestar og ubrukte kjemikal og namn på eventuell(e) kjøpar(ar)."

Denne avgjørelsen er fattet med hjemmel i forvaltningsloven § 34 fjerde ledd og forurensningsloven § 18 første ledd nr.1.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vi ber Fylkesmannen oppdatere tillatelsen i tråd med vårt vedtak.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Signe Nåmdal
avdelingsdirektør

Cecilie Kristiansen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Adresseliste:

- Fylkesmannen i Vestland, Njøsavegen 2, 6863 Leikanger.
- Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA (SANDS) v/adv. Kenneth Steffensen, postboks 1150 Sentrum, 5811 Bergen.

Kopi til:

Austevoll Melaks AS	Troland 32	5384	TORANGSVÅG
Langøylaks AS		5387	MØKSTER
Troland Lakseoppdrett AS	Troland 35	5384	TORANGSVÅG
Vågsøy kommune	Postboks 294	6701	MÅLØY
Erling Svensen			
Fiskeridirektoratet Region Vest	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Askedalen 2	6863	LEIKANGER
Mattilsynet	Felles postmottak, Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL